

**SPECIFIC ASPECTS OF VAT TAXATION FOR AGRICULTURAL PRODUCT
DELIVERIES**
**ASPECTE SPECIFICE IMPOZITĂRII CU TVA A LIVRĂRILOR DE PRODUSE
AGRICOLE**

Autor: Milina COSTEȚCHI

e-mail autor: costetchi.milna@ase.md

Coordonator științific: Angela POPOVICI, ORCID: 0000-0002-8844-0304

e-mail: popovici.angela.alexandru@ase.md

Academia de Studii Economice din Moldova

Abstract. *The Value Added Tax (VAT) is a comprehensive tax covering all economic phases, including production, services, distribution, and final consumer sales. The Value Added Tax (VAT) regime in Moldova significantly influences the agricultural sector, impacting its competitiveness and economic sustainability. The importance of analyzing VAT implications in agricultural deliveries stems from its direct influence on the economic viability of agricultural enterprises and the broader agricultural sector. VAT regulations directly affect production costs, market competitiveness, and profitability, thereby shaping the landscape of agricultural activities in Republic of Moldova. Despite its importance in budget formation, the VAT collection and administration mechanism in Republic of Moldova exhibit instability and imbalance, compounded by recent changes in the Fiscal Code. To investigate these aspects, a combination of qualitative and quantitative research methods was employed. A comprehensive review of relevant literature and legislation regarding VAT taxation in the agricultural sector was conducted. By analyzing the specific challenges and opportunities associated with VAT taxation of agricultural deliveries, this research contributes to a deeper understanding of the fiscal dynamics shaping the Moldovan agricultural landscape.*

Key Words: *tax, tax system, Value Added Tax (VAT), agricultural sector, accountancy, agricultural products.*

JEL: M40, M41, M48

Introducere

În peisajul economic din Republica Moldova, impozitarea cu taxa pe valoarea adăugată (TVA) a livrărilor de produse agricole reprezintă un aspect de o importanță semnificativă, cu implicații directe asupra sectorului agricol și a întregii economii naționale. Actualmente printre prioritățile statului privind dezvoltarea și modernizarea economiei naționale, un loc important îi revine sectorului agricol de aceea este oportun să precautăm efectul fiscalității asupra acestei ramuri. Operatorii din acest sector se confruntă cu diverse provocări legate de fiscalitate, iar înțelegerea regulilor și beneficiilor impozitării cu TVA poate contribui la eficientizarea activității lor. Relevanța subiectului se datorează importanței TVA în cadrul procesului economic și necesității unei determinări precise a sumelor de TVA care trebuie rambursate de către contribuabili pentru a optimiza desfășurarea afacerilor.

Noile modificări aduse recent legislației fiscale cu privire la returnarea TVA-ului pot influența activitățile întreprinderilor și pot afecta pe ansamblu mediul economic. De aceea, această cercetare este deosebit de valoroasă pentru contabili, antreprenori și alte persoane interesate de aspectele fiscale și de contabilitate.

Metodele de cercetare

Se utilizează o varietate de metode, combinând atât abordările calitative, cât și cele cantitative, pentru a efectua o analiză detaliată a aspectelor teoretice. Aceasta implică examinarea articolelor tematice, interpretarea informațiilor, metoda comparației și metoda sintezei. Experiența practică a producătorilor agricoli autohtoni este, de asemenea, luată în considerare și se acordă o atenție deosebită metodei monografice pentru descrierea evenimentelor economice și proceselor sociale.

Conținut de bază

Agricultura în Republica Moldova, istoric vorbind, este o ramură importantă a economie naționale. Țara dispune de un potențial enorm de dezvoltare a sectorului agrar. Republica Moldova este a doua țară din lume ca teren arabil, calculat în procente, din totalul suprafeței sale. Din 2,5 milioane de

hectare teren agricol, ceea ce reprezintă 53,7% din teritoriul total al țării, 1,8 milioane de hectare sau 73,8% este teren arabil [1]. În același timp, agricultura din Republica Moldova se confruntă cu ineficiență, înregistrând o productivitate scăzută, investiții reduse și costuri excesive. Este evident că în sectorul fiscal-contabil al agriculturii există numeroase probleme specifice, precum: schimbările frecvente în legislație; reglementarea distinctă pentru fiecare subdomeniu agricol; diversele termene de depunere a documentației, variind în funcție de specializare. Pentru revitalizarea agriculturii, s-au făcut eforturi prin reforme orientate spre îmbunătățire.

Taxă pe valoarea adăugată este un impozit de stat care reprezintă o formă de colectare la buget a unei părți a valorii mărfurilor livrate, serviciilor prestate care sînt supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a unei părți din valoarea mărfurilor, serviciilor impozabile importate în Republica Moldova [4, art. 93]. În Republica Moldova, pentru determinarea TVA sunt stabilite cotele de bază, prezentate în figura 1.

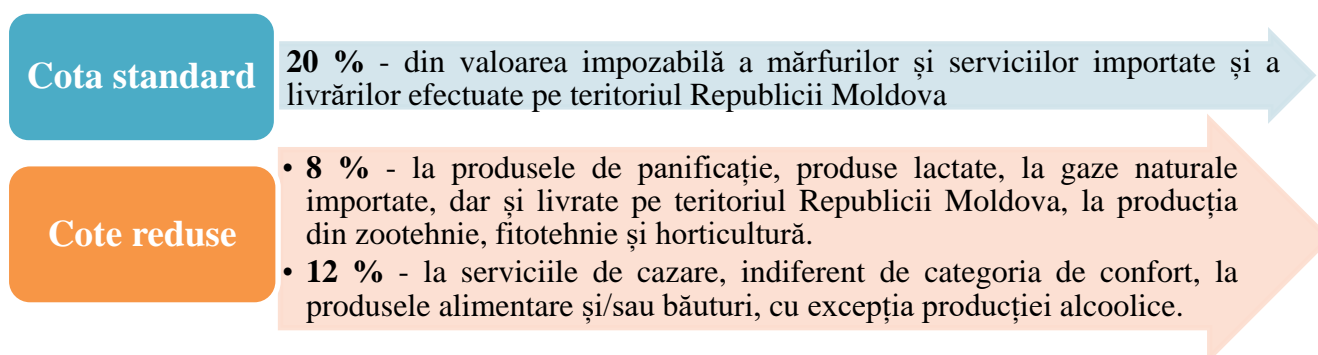

Figura 1: Cotele TVA pentru anul 2024, stabilite pentru livrările de mărfuri în Republica Moldova

Sursa: Elaborat de autor în baza CF [4, art. 96]

Efectul obligativității cu TVA pentru producătorii agricoli trebuie precăutat în două situații:

- producătorul agricol este înregistrat ca plătitor de TVA;
- producătorul agricol este înregistrat ca neplătitor de TVA.

Exemplu 1. În situația (a), obligațiile fiscale privind TVA apar când suma *TVA colectată de livrări depășește suma TVA deductibilă din procurări*. Dacă ne referim la specificul la particularitățile sectorului agricol și anume la caracterul sezonier al producției, observăm că începând cu lunile octombrie anului N – când se inițiază procesul de producție în agricultură pentru roada anului viitor și până în luna iulie anului N+1 – când se începe recoltarea producției, producătorii procură elemente de cost la cota TVA deductibilă de 20% (combustibil, piese de schimb, semințe, îngrășăminte etc.). În perioada august – noiembrie anului N+1 producătorii își realizează producția recoltată, astfel cu venitul încasat se colectează și TVA. Deci, cota TVA la procurarea elementelor de cost este de 20%, iar cota TVA la livrări este de 8%.

Exemplu 2. În situația (b), dacă producătorul agricol nu este înregistrat ca plătitor de TVA, impactul este în detrimentul producătorului, deoarece elementele de cost cresc cu sumele TVA achitate furnizorilor de semințe, materiale, combustibil, deoarece suma TVA în aceste cazuri nu este deductibilă [3].

Tabelul 1. Modul de contabilizare a operațiunilor economice aferente impozitării cu TVA a livrărilor de produse agricole

Nr.	Conținutul operațiunii economice	Suma, lei	Debit	Credit
1.	Trecerea în cont a sumelor T.V.A. aferente stocurilor procurate	100000	534	521
2.	Calcularea T.V.A. aferentă livrărilor efectuate în cazul aplicării:			
	• cotei reduse de 8 %	8000	221	534
	• cotei standard de 20 %	20000	221	534

Sursa: Elaborat de autor

Concluzii

În concluzie, înțelegerea și aplicarea corectă a regimurilor fiscale specifice pentru produsele agricole sunt esențiale pentru promovarea unei agriculturi durabile și a unei economii alimentare sănătoase. Este necesară o abordare atentă și colaborativă între autoritățile fiscale, producătorii agricoli și alte părți interesate pentru a asigura un cadru fiscal adecvat și echitabil în acest domeniu vital al economiei. Astfel, putem afirma cu certitudine că Taxa pe Valoarea Adăugată este un indicator ce necesită explorare continuă, deoarece este aplicată la o varietate de produse, în cadrul diferitelor sectoare de activitate ale agenților economici din Republica Moldova. Aceasta contribuie la finanțarea cheltuielilor publice, precum și la susținerea infrastructurii și a serviciilor publice. Regulile și procedurile legate de TVA pot fi complexe și pot necesita cunoștințe specializate în domeniul fiscal pentru a fi înțelese și aplicate corect. Pentru agenții economici, este important să aibă o înțelegere clară a obligațiilor lor legate de TVA pentru a evita neconformitățile și penalitățile. În final, TVA-ul reprezintă un element central al sistemului fiscal al Republicii Moldova, iar o abordare atentă și echilibrată a acestui impozit poate contribui la susținerea dezvoltării economice durabile și la îmbunătățirea bunăstării generale a sectorului agrar.

Referințe bibliografice:

1. URSU. A. Solurile Moldovei. Chișinău. Editura Știința, 2012, 323 p. ISBN: 978-9975-67-647-2.
2. STANDARDUL NAȚIONAL DE CONTABILITATE „PARTICULARITĂȚILE CONTABILITĂȚII ÎN AGRICULTURĂ”. Disponibil: <https://www.contabilsef.md/ro-snc-particularit-ile-contabilit-ii-in-agricultur-ru-en-46662/>
3. DONEA S., IMPACTUL FISCALITĂȚII ASUPRA ACTIVITĂȚII PRODUCĂTORILOR AGRICOLI DIN REPUBLICA MOLDOVA, Conferința științifică, 2018, Volumul I, pag. 287-291. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/287--291.pdf
4. Codul Fiscal al Republicii Moldova, nr. 1163-XIII din 24.04.1997. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, ediție specială. Disponibil: <http://www.lex.md/fisc/codfiscaltxtro.htm>;
5. FRECĂUȚEANU A., BLAJCO E., IMPOZITAREA CU T.V.A. A LIVRĂRIILOR DE PRODUSE AGRICOLE: AȘTEPTĂRI ȘI DECEPȚII. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/21-32_2.pdf
6. Planul general de conturi contabile. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.233-237/1534 din 22.10.2013. Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/Planul%20general%20de%20conturi%20contabile.pdf>
7. Legea contabilității și raportării financiare, nr. 287 din 15-12-2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1-6, art. 22. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136356&lang=ro#.